

Belügyminisztérium
Civilkapcsolati és Ügyfélszolgálati Osztály

Fogalomtár

2023

Belügyminisztérium
Civilkapcsolati és Ügyfélszolgálati Osztály

A Civilkapcsolati és Ügyfélszolgálati Osztály elérhetőségei:

Cím: 1051 Budapest, V. Nádor u. 2.

Telefonszám: +36-1-441-1000

E-mail: ugyfelszolgalat@bm.gov.hu

Levelezési cím: BM Civilkapcsolati és Ügyfélszolgálati Osztály,
1903 Budapest, Postafiók 314

A család az emberi élet legfontosabb közössége: az ember itt tanulja meg először, hogyan viszonyuljon a többi emberhez, itt tapasztalja meg először, mit jelent szeretni, és szeretve lenni, és itt találkozik először azokkal a korlátokkal, amelyek majd felnőttként is megszabják élete kereteit.

A családok egy része szerencsésebb, más részük viszont kedvezőtlen adottságok között, hátrányos helyzetben kénytelen feladatait ellátni. Magyarország több törvényének deklarált célja **az állampolgárok, a családok szociális biztonságának elősegítése, megteremtése és megőrzése**. A jogszabályok önmagukban természetesen nem képesek a különbségek megszüntetésére, a társadalmi igazságosság érvényesítésére. Ennek oka – többek között – az, hogy a bennük foglaltak nem mindig jutnak el az érintettekhez. Gyakran tapasztaljuk, hogy a családok, a gyermeket nevelő szülők azért nem érvényesítik jogaikat, mert eltévednek a jogszabályok rengetegében, nem ismerik az őket megillető ellátásokat, az igénylés módját, s azt, hogy hol állapítják meg ellátásaikat.

Az ellátások rendszerében való eligazodás elősegítése érdekében, a 2023-as évre vonatkozó módosításoknak megfelelően az idén újra összeállítottuk Családpolitikai Szótárunkat. Hagyományainkhoz híven ebben a kötetben is igyekeztünk jól áttekinthető, könnyen kezelhető formában bemutatni az ellátások különböző formáit, a jogosultság feltételeit, az igénylés módját. A címszavakra épülő struktúra mellett jogszabálygyűjtemény és az egyes ellátások összegeinek tételes megjelenítése is segíti az eligazodást.

Reméljük, kisszótárunk hatékony segítséget nyújt a kötet forgatóinak lehetőségeik megismerésében, azok gyakorlati hasznosításában és jogaik érvényesítésében.

Civilkapcsolati és Ügyfélszolgálati Osztály

aktív korúak ellátására jogosult:

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- aki fogyatékosági támogatásban részesül, vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekek otthongondozási díja, a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a gyermek életkorának betöltése miatt szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

1993. évi III. törvény

alapszabadság: az alapszabadság mértéke húsz munkanap.

A szabadság a munkavállaló

- huszonötödik életévétől egy;
- huszonnyolcadik életévétől kettő;
- harmincegyedik életévétől három;

- harmincharmadik életévétől négy;
 - harmincötödik életévétől öt;
 - harminchetedik életévétől hat;
 - harminckilencedik életévétől hét;
 - negyvenegyedik életévétől nyolc;
 - negyvenharmadik életévétől kilenc;
 - negyvenötödik életévétől tíz
- munkanap pótszabadság jár.

2012. évi I. törvény

alternatív napközbeni ellátás: alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés,

feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel

1997. évi XXXI. törvény

álláskeresői járadék: az állami foglalkoztatási szerv álláskeresői járadékot állapít meg annak a személynek, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző öt éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresői járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

1991. évi IV. törvény

álláskereső: az a személy, aki

- a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és
- oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és

- öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül és
- az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és
- elhelyezkedés érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és akit
- az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

1991. évi IV. törvény

anyakönyv: az anyakönyv és az apai elismerő nyilatkozatok nyilvántartása az ellenkező bizonyításáig közhitelesen tanúsítja a bejegyzett adatokat, illetve az anyakönyvbe bejegyzett adatok változását. Az anyakönyv a születéssel, a házassággal, a bejegyzett élettársi kapcsolattal és a halálesettel kapcsolatos, a törvényben felsorolt adatokat, valamint az azokban bekövetkezett változásokat tartalmazza.

2010. évi I. törvény

anyasági támogatás: a szülést követően az a nő jogosult a támogatásra, aki várandóssága alatt legalább négy alkalommal - koraszülés esetén legalább egyszer – várandós gondozáson részt vett. Az igényt a szülést követő 6 hónapon belül lehet benyújtani.

(Összegtét lásd: Függelék)

1998. évi LXXXIV. törvény

apák munkaidő-kedvezménye: Az apa gyermeke születése esetén legkésőbb a gyermeke születését követő, vagy gyermek örökbefogadása esetén legkésőbb az örökbefogadást engedélyező határozat véglegessé válását követő második hónap végéig **2023. január 1-jétől tíz munkanap** szabadságra (apasági szabadság) jogosult, amelyet kérésének megfelelő időpontban, legfeljebb két részletben kell kiadni. Az apasági szabadságra a munkavállaló akkor is jogosult, ha a gyermeke halva születik, vagy meghal.

2012. évi I. törvény

ápolási díj: jövedelmet pótló támogatása tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére

Ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó (a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a

nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér; az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa) aki az önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szoruló súlyos fogyatékos vagy 18. életévét be nem töltött tartósan beteg személy gondozását, ápolását végzi.

Az ápolási díjra való jogosultság megállapítása szempontjából hozzátartozónak kell tekinteni azt is, aki

- elhunyt házastársa egyeneságbeli rokonának vagy testvérének, vagy
- a kérelem benyújtását megelőző 10 éven belül összesen legalább 3 évig nevelőszülőként háztartásában ellátott, a kérelem benyújtásakor utógondozói ellátásban nem részesülő, és vele egy háztartásban élő, nagykorúvá vált személynek a gondozását, ápolását végzi.

Az ápolási díjra való jogosultság megállapítása szempontjából hozzátartozónak kell tekinteni azt is, aki

- elhunyt házastársa egyeneságbeli rokonának vagy testvérének, vagy
- a kérelem benyújtását megelőző 10 éven belül összesen legalább 3 évig nevelőszülőként háztartásában ellátott, a kérelem benyújtásakor utógondozói ellátásban nem részesülő, és vele egy háztartásban élő, nagykorúvá vált személynek a gondozását, ápolását végzi.

Az ápoltra tekintettel nevelőszülőnek tekinthető:

Nevelőszülőnek minősül az ott meghatározott személyre tekintettel

- nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló, illetve
- 2014. január 1-je előtt nevelőszülői vagy hivatásos nevelőszülői jogviszonyban állt személy.

(Összegét lásd: Függelék.)

1993. évi III. törvény

árvaellátás: árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásában közösen nevelt gyermeket is –, akinek elhunyt szülője rendelkezik az életkora szerint meghatározott szolgálati idővel.

Az ellátás a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, de ha oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a tanulmányok tartamára, legfeljebb 25 éves koráig folyósítható. Összege

annak a nyugdíjnak a 30 %-a, ami az elhunytat öregségi, rokkantsági nyugdíjként, baleseti rokkantsági nyugdíjként megillette volna halála időpontjában. *1997. évi LXXXI. törvény*

azonnali hatályú felmondás: a munkáltató, illetve a munkavállaló a munkaviszonyt rendkívüli felmondással megszüntetheti, ha a másik fél

- a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy
- egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi. Ettől érvényesen eltérni nem lehet.

A rendkívüli felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni.

Ha a munkaviszonyt a munkavállaló szünteti meg rendkívüli felmondással, a munkáltató köteles annyi időre járó átlagkeresetet részére kifizetni, amennyi a munkáltató rendes felmondása esetén járna, továbbá megfelelően alkalmazni kell a végkielégítés szabályait is. A munkavállaló követelheti felmerült kárának megtérítését is. *2012. évi I. törvény*

babakötvény (fiatalok életkezdési támogatása): 2006. január 1-jétől a Magyarország **valamennyi újszülött** polgára számára támogatást nyújt, majd 2012. október 1 napjától a 2006. január 1. előtt született gyermekek, praktikusán a **7-18 éves korosztály javára is lehet Start-számlát nyitni**, így a szülők, illetve a gyermek törvényes képviselője vagy más hozzátartozók az idősebb gyermekek önálló életkezdéséhez is hozzájárulhatnak, megkezdhetik számukra a takarékoskodást, amely arra szolgál, hogy a nagykorúság kezdetén, vagyis a 18. életév betöltése után könnyebb legyen a fiatalok életkezdése, továbbtanulás, pályaválasztás, otthoneremtés vagy családalapítás esetén.

2012. október 1-től új Start-számla már csak a Magyar Államkincstárnál nyitható, illetve számlavezető váltása is csak a Magyar Államkincstárhoz lehetséges, de a 2012. október 1. előtt nyitott számlák tulajdonosai megmaradhatnak a jelenlegi

bankjuknál vagy takarékszövetkezetükénél, automatikusan tehát nem történik meg a számlavezetés áthelyezése a Magyar Államkincstárhoz. *2005. évi CLXXIV. törvény*

babaváró támogatás: 2019. július 1-jétől 10 millió forint kamattámogatott hitel felvétele érdekében kölcsönszerződést köthet a házaspár, ha a kölcsönkérelem benyújtásának időpontjában

- a feleség betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be a 41. életévét,
- mindkét házaspár rendelkezik magyarországi lakcímmel,
- legalább az egyik házaspár legalább 3 éve folyamatosan
 - a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 6. §-a alapján biztosított,
- a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali képzés keretében hallgatói jogviszonyban állt, vagy a házaspár külföldi felsőoktatási intézmény nappali tagozatán folytatott olyan tanulmányokat, amelyek a külföldi állam joga szerint kiállított olyan oklevélhez vezetnek, amely a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény rendelkezései szerint egyenértékűnek ismerhető el a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséért felelős hatóság állásfoglalása alapján,
- a házaspár kereső tevékenysége alapján valamely más állam vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott nemzetközi szervezet társadalombiztosítási rendszerének hatálya alá tartozott, vagy
- a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 42/E. §-a alapján megállapított gyermekgondozási díjban részesült,
- a bíróság
- egyik házaspár büntetőjogi felelősségét sem állapította meg a rendelet melléklete szerinti bűncselekmény elkövetése miatt, vagy
- valamelyik házaspár büntetőjogi felelősségét megállapította a melléklet szerinti bűncselekmény elkövetése miatt, de az igénylő e bűncselekmények vonatkozásában a büntetett előéletéhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól már mentesült,

- egyik házaspárnak sincs az állami adóhatóságnál nyilvántartott az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdés a) pontja szerinti összeget meghaladó köztartozása, azzal, hogy ha a hitelintézet megállapítja, hogy az igénylőnek van a kölcsönkérelem benyújtása és elbírálása napján is fennálló, a jelen pont szerinti mértéket meghaladó köztartozása, akkor 10 munkanapos határidő tűzésével felhívja az igénylőt a köztartozása megfizetésére és annak igazolására, azzal, hogy a felhívás megadott határidőben történő teljesítése esetén a szerződés megköthető,
- mindkét házaspár megfelel az alábbi feltételek valamelyikének:
- magyar állampolgár vagy olyan személy, akit a magyar állampolgárságról szóló törvény alapján magyar állampolgárnak kell tekinteni,
- a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó személy, aki a szabad mozgás és a három hónapot meghaladó tartózkodás jogát Magyarország területén gyakorolja, vagy
- a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben foglaltak alapján hontalan jogállásúnak ismerték el, vagy bevándorolt, vagy letelepedett jogállással rendelkezik,
- egyiküknek sincs a központi hitelinformációs rendszerről szóló 2011. évi CXXII. törvény 11. § (1) bekezdése szerinti, a Központi Hitelinformációs Rendszerben (KHR) nyilvántartott tartozása, ide nem értve azt az esetet, amikor a késedelmes tartozás teljesítése már megtörtént, azonban a teljesítésre a kölcsönkérelem benyújtását megelőző egy éven belül került sor, és a 2011. évi CXXII. törvény 8. § (4) bekezdése alapján a hiteladósra vonatkozó referenciaadatot a KHR-ből még nem törölték,
- esetükben nem áll fenn olyan tény vagy körülmény, amelynek alapján a közös gyermekvállalás nyilvánvalóan lehetetlennek tekinthető, és
- vállalják, hogy legalább egyikük a kölcsönkérelem benyújtását követően született vagy örökbefogadott gyermekeiket a nagykorúvá válásukig, de legfeljebb a

kölcsönszerződés megszűnéséig a saját háztartásában neveli. *44/2019.(III.12.) Kormányrendelet*

baleseti járadék: Baleseti járadékra az jogosult, akinek üzemi baleset következtében 13%-ot meghaladó egészségkárosodása keletkezett, de a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai nem illetik meg, valamint nem a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény alapján részesül öregségi nyugdíjban. *1997. évi LXXXIII. törvény*

baleseti járadék folyósításának időtartama: ha az egészségkárosodás mértéke a húsz százalékot nem haladja meg, a baleseti járadék legfeljebb két éven át, ha meghaladja, az egészségkárosodás tartamára időbeli korlátozás nélkül jár. A szilikózisból és azbesztózisból eredő és húsz százalékot meg nem haladó egészségkárosodás fennállása alatt a baleseti járadék időbeli korlátozás nélkül jár. *1997. évi LXXXIII. törvény*

baleseti táppénz: baleseti táppénz annak jár, aki a biztosítás fennállása alatt, vagy a biztosítás megszűnését követő legkésőbb harmadik napon üzemi baleset következtében keresőképtelenné válik. *1997. évi LXXXIII. törvény*

baleseti táppénz folyósításának időtartama: a baleseti táppénz - az előzetes biztosítási időre és táppénzfolyósításra tekintet nélkül - egy éven keresztül jár azzal, hogy a baleseti táppénz folyósítása legfeljebb egy évvel meghosszabbítható. *1997. évi LXXXIII. törvény*

baleseti táppénz összege: a baleseti táppénz összege azonos a baleseti táppénzre való jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző naptári hónapban végzett munkáért, tevékenységért kifizetett (elszámolt), a biztosított pénzbeli egészségbiztosítási járulékalapot képező jövedelmének naptári napi összegével. Ha a biztosított a baleseti táppénzre való jogosultságot megelőző hónapban nem volt pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett, a baleseti táppénz összege a balesetet megelőzően elért tényleges, annak hiányában a szerződés szerinti jövedelméből számított naptári napi átlagjövedelem. *1997. évi LXXXIII. törvény*

betegszabadság: évenként tizenöt munkanap. A betegszabadság naptári évben igénybe nem vett része később nem igényelhető. A keresőképtelenséget az orvosnak kell igazolnia. A munkavállalónak betegszabadság idejére táppénz nem jár, hanem távolléti díjának 70 %-a illeti meg. Év közben kezdődő munkaviszony esetén a munkavállaló a naptári évre járó betegszabadság időarányos részére jogosult.

2012. évi LXXXVI. törvény

Biztos Kezdet Gyerekház: a Biztos Kezdet Gyerekház célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenciószolgáltatás biztosítása.

1997. évi XXXI. törvény

biztosított:

A kiegészítő tevékenységet folytató személynek nem minősülő

- munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban, politikai szolgálati jogviszonyban, biztosági jogviszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati jogviszonyban, egészségügyi szolgálati jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban, vendégoktatói ösztöndíjas jogviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban álló személy, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, az Országgyűlési Őrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagja, a katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona, a honvédelmi alkalmazott, az országgyűlési képviselő, a nemzetiségi szószóló (a továbbiakban együtt: munkaviszony), tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,

- szövetkezet tagja, aki a szövetkezet tevékenységében munkaviszony, vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében személyesen közreműködik (a személyes közreműködést megalapozó jogviszonyra irányadó szabályok szerint), kivéve
 - = az iskolaszövetkezet nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, képzésben részt vevő személy, hallgató tagját - 25. életévének betöltéséig a tanulói, hallgatói jogviszonya szünetelésének időtartama alatt is -,
 - = a közérdekű nyugdíjas szövetkezet öregségi nyugdíjban vagy átmeneti bányászjáradékban részesülő tagját, és
 - = a szociális szövetkezetben tagi munkavégzés keretében munkát végző tagot,
- állskeresősi támogatásban részesülő személy,
- egyéni vállalkozó,
- társas vállalkozó,
- díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban) személyesen munkát végző személy - a törvényben meghatározott közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével - ha az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, vagy naptári napokra annak harmincad részét,
- egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személy,
- mezőgazdasági őstermelő, kivéve
 - = az őstermelők családi gazdaságának kiskorú tagját,
 - = az egyéb jogcímen biztosítottat,
 - = a saját jogú nyugdíjast és az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte,
 - = a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvényben meghatározottak szerint a főállású kisadózóként bejelentett személy,
- állami projektértékelői jogviszonyban álló személy, ha az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, vagy naptári napokra annak harmincad részét,

- a köztársasági elnök saját jogú nyugdíjasnak nem minősülő házastársa arra az időre, amelyre a fennálló biztosítással járó jogviszonyában a biztosítása szünetel, vagy nem rendelkezik más biztosítással járó jogviszonnyal.

Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személynek kell tekinteni azt is, aki gazdasági társaság társas vállalkozónak nem minősülő vezető tisztségviselője, alapítvány, egyesület, egyesületek szövetsége, társasház közösség, köztestület, kamara, európai részvénytársaság, egyesülés, európai gazdasági egyesülés, európai területi társulás, vízgazdálkodási társulat, erdőbirtokossági társulat, egyéb állami gazdálkodó szerv, egyes jogi személyek vállalata, közös vállalat, egyéni cég, szövetkezet, lakásszövetkezet, európai szövetkezet, állami vállalat, egyes jogi személyek vállalata, vállalatcsoport, Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezeteinek, önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, magánnyugdíjpénztárak tisztségviselője, vezető tisztségviselője, vagy e szervezetek felügyelőbizottságának, illetve a Kormány törvénnyel létrehozott javaslattevő, véleményező és tanácsadó testületének a tagja, a Nemzeti Választási Bizottság választott és megbízott tagja, a helyi önkormányzati választásokon választott képviselő és tisztségviselő, társadalmi megbízatású polgármester, feltéve, hogy járulékalapot képező jövedelemnek minősülő tiszteletdíja (díjazása) eléri az (1) bekezdés *f*) pontjában meghatározott összeget, és a munkát Magyarországon vagy a szociális biztonsági rendszerek koordinálá-áról szóló közösségi rendelet hatálya alá tartozó másik tagállam, vagy Magyarország által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezményben részes másik állam területén végzi.

Biztosított az a természetes személy is, aki a munkát külföldi foglalkoztató számára Magyarország területén kívül végzi, és a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló közösségi rendelet, vagy Magyarország által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezmény alapján e törvény hatálya alá tartozik.

2019. évi CXXII. törvény

biztosítás szünetelése: szünetel a biztosítás

- a fizetés nélküli szabadság ideje alatt, kivéve, ha
 - = a fizetés nélküli szabadság idejére csecsemőgondozási díj, örökbefogadói díj, gyermekgondozási díj, gyermekgondozást segítő ellátás, gyermekgondozási

segély vagy gyermeknevelési támogatás kerül folyósításra, vagy

- = a fizetés nélküli szabadságot tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása címén veszik igénybe,
- = azt önkéntes tartalékos katonai szolgálat teljesítése céljából veszik igénybe,
- az igazolatlan távollét időtartama alatt,
- a munkavégzési (szolgálatteljesítési) kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt, kivéve, ha a munkavégzés alóli mentesítés idejére a munkaviszonyra vonatkozó szabály szerint átlagkereset jár, vagy munkabér (illetmény), átlagkereset (távolléti díj), táppénzfizetés történt,
- a letartóztatás tartama alatt, kivéve, ha a letartóztatott jogerősen felmentették, vagy a bíróság jogerős vagy végleges határozatában, valamint az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság további jogorvoslattal nem támadható határozatában a büntetőeljárást megszüntette; továbbá a szabadságvesztés tartama alatt, kivéve, ha az elítéltet utóbb a bíróság jogerősen felmentette, (ide nem értve a fogvatartott által a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló törvény szabályai szerint létesített, a Tbj. 5. §-a szerint biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt),
- az ügyvédi tevékenység szünetelésének ideje alatt, a közjegyző, a szabadalmi ügyvivő kamarai tagságának szüneteltetése alatt,
- az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének ideje alatt,
- az állat-egészségügyi szolgáltató tevékenységet végző állatorvos tevékenységének szünetelése alatt,
- a fent nem említett olyan esetben, amikor külön jogszabály szerint a biztosítás alapjául szolgáló jogviszony szünetel.

2019. évi CXXII. törvény

biztosított egészségbiztosítási ellátásra való jogosultsága: a biztosítottak a társadalombiztosítás valamennyi ellátására (pénzbeli, egészségügyi szolgáltatás) jogosultságot szerezhetnek.

2019. évi CXXII. törvény

bölcsőde: A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint,

jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést. *1997. évi XXXI. törvény*

családok otthoneremtési kedvezménye (CSOK): a családok lakáshoz jutásának elősegítése érdekében a gyermekekre tekintettel nyújtott, vissza nem térítendő állami támogatás, melyet új lakás építésére, új vagy használt lakás vásárlására, vagy a meglévő lakás bővítésére lehet felhasználni.

16/2016.(II. 10.) és 17/2016.(II. 10.) Kormányrendelet

családi adókedvezmény: a családi adókedvezmény érvényesítésére jogosult

- az a magánszemély, aki gyermekeire tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékra jogosult,
- a várandós nő és vele közös háztartásban élő házastársa;
- a családi pótlékra saját jogán jogosult gyermek (személy);
- a rokkantsági járadékban részesülő magánszemély.

A családi pótlékra saját jogán jogosult, valamint a rokkantsági járadékban részesülő személy saját maga jogosult a kedvezmény érvényesítésére vagy a vele közös háztartásban élő magánszemélyek közül egy – a döntésük szerinti – minősül jogosultnak.

1995. évi CXVII. törvény

családi bölcsőde: olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít. *1997. évi XXXI. törvény*

családi járulékkedvezmény: a családi járulékkedvezmény csökkenti a biztosított által fizetendő természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási járulék és nyugdíjjárulék együttes összegét. Jogosult a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint családi kedvezmény érvényesítésére jogosult biztosított és - a családi kedvezményt megosztással érvényesítő - biztosított házastársa, élettársa.

A családi járulékkedvezményt a fenti személyek döntésük szerint együtt is, de csak egyszeresen érvényesíthetik. A családi járulékkedvezmény együttes igénybevételének feltétele az érintett magánszemélyek - adóbevallásban, munkáltatói adó megállapításban közösen tett, egymás adóazonosító jelét is

feltüntető - nyilatkozata, amely tartalmazza a kedvezmény összegének felosztására vonatkozó döntésüket.

2019. évi CXXII. törvény

családi pótlék: a családi pótlék két ellátást foglal magába, a nevelési ellátást, és az iskoláztatási támogatást.

A nevelési ellátást a még nem tanköteles, az iskoláztatási támogatást a tanköteles gyermekek után folyósítják.

A nevelési ellátás és az iskoláztatási támogatás megállapításának feltételei és az ellátás összege azonos a korábban folyósított családi pótlék összegével.

1998. évi LXXXIV. törvény

család és nővédelmi gondozás: a család- és nővédelmi gondozás célja

- a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeinek elősegítése a fogamzás előtti gondozás és genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás (a várandós anya, a magzat, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása),
- megismertetni az egyénnel azokat a családtervezési tennivalókat - ideértve a terhesség-megszakítással járó veszélyeket is - és fogamzásgátló módszereket, amelyekkel megtervezhetik és elősegíthetik utódaik fogantatását a kívánt számban és időben,
- a nők biológiai sajátosságaihoz igazodó, fokozott védelmükhöz szükséges összetett megelőzési tevékenység, ideértve a fogamzóképes előtti, a termékenységi ciklus alatti, valamint a fogamzóképes kor utáni egészségvédelmet

1997. évi CLIV. törvény és 26/2014.(IV.8.) EMMI rendelet

családok átmeneti otthona: az otthontalanná vált szülő és gyermeke együttes elhelyezését biztosító intézmény.

Az otthon biztosítja a szülő számára a gyermekével együttes lakhatást és a szükség szerinti további ellátást, segítséget nyújt a szülőnek gyermeke teljes körű ellátásához, gondozásához, neveléséhez, valamint közreműködik a család otthontalanságának megszüntetésében, helyzetének rendezésében.

családtámogatási ellátások:

- családi pótlék: nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás
- gyermekgondozási támogatás: gyermekgondozást segítő ellátás, gyermeknevelési támogatás,
- anyasági támogatás.

1998. évi LXXXIV. tv.

csecsemőgondozási díj: csecsemőgondozási díjra jogosult az a nő, aki a gyermeke születését megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt, és akinek a gyermeke a biztosítás tartama alatt vagy a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napon belül születik, vagy a biztosítás megszűnését követően negyvenkét napon túl baleseti táppénz folyósításának az ideje alatt vagy a folyósítás megszűnését követő huszonnyolc napon belül születik.

A fentiekén túl csecsemőgondozási díjra jogosult

- az a nő, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, a gyermek gondozásba vételének napjától,
- a családbafogadó gyám, aki a csecsemőt végleges döntés alapján gondozza,
- a csecsemőt gondozó vér szerinti apa, ha a gyermeket szülő nő az egészségügyi szolgáltató által igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák az igazoláson feltüntetett naptól a gyermeket szülő nő - igazolás szerinti - egészségi állapotának fennállásáig,
- a csecsemőt gondozó vér szerinti apa, ha a gyermeket szülő nő meghal, az elhalálozás napjától
- az a férfi, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket vele együtt örökbe fogadni szándékozó nő az egészségügyi szolgáltató által igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák, az igazoláson feltüntetett naptól a gyermeket szülő nő - igazolás szerinti - egészségi állapotának fennállásáig,
- az a férfi, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket örökbe fogadni szándékozó nő meghal, az elhalálozás napjától

- az a férfi, aki a csecsemőt egyedül vette örökbefogadási szándékkal nevelésbe, a gyermek gondozásba vételének napjától,
 - a csecsemőt gondozó vér szerinti apa, ha a gyermeket szülő nő szülői felügyeleti joga megszűnt
- a gyermek születését követő 168. napig.

Összege:

- a naptári napi alap 100%-a,
- a naptári napi jövedelem 100%-a. *1997. évi LXXXIII. törvény*

cselekvőképesség: cselekvőképes mindenki, akinek cselekvőképességét a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki. Aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot. *2013. évi V. törvény*

cselekvőképtelenség: cselekvőképtelen az a kiskorú, aki tizenegyedik életévét nem töltötte be és az, akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett. Korlátozottan cselekvőképes:

- az a kiskorú, aki a tizenegyedik életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen
- az a nagykorú, akit a bíróság gondnokság alá helyezett.

Gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - tartósan vagy a jognyilatkozata megtételekor átmenetileg - teljesen hiányzik. *2013. évi V. törvény*

demográfia: népességfejlődési kutatással foglalkozó tudomány. A társadalom, a nemzet stabilitásának egyik alapja a demográfiai egyensúly. A demográfia nélkülözhetetlen eszköze a politikának. A népszámlálási adatok alapján készített rövid távú (10-20 éves) népesség-előreszámítások a családpolitika számára adnak eszközt egyes rész-kérdések megoldásában, pl. korcsoportos népességszámok alakulása a családtámogatások, vagy az iskolai ellátások tervezéséhez.

egészségbiztosítás: a társadalombiztosítás egyik alrendszere. Az egészség megőrzéséhez, helyreállításához, javításához, a foglalkoztatottak betegség miatt kieső jövedelmének pótlására hivatott rendszer.

egészségbiztosítási ellátások:

- egészségügyi szolgáltatás;
- pénzübeli ellátások:
 - csecsemőgondozási díj,
 - gyermekgondozási díj,
 - táppénz,
 - örökbefogadói díj;
- baleseti ellátások:
 - baleseti egészségügyi szolgáltatás,
 - baleseti táppénz,
 - baleseti járadék;
- megváltozott munkaképességű személyek ellátásai:
 - rokkantsági ellátás,
 - rehabilitációs ellátás.

2019. évi CXXII. törvény

egészségi állapot: az egyén fizikai, mentális, szociális jóllétének betegség, illetve sérülés után kialakult vagy veleszületett rendellenesség következtében fennálló tartós vagy végleges kedvezőtlen változásait figyelembe véve meghatározott állapot.

2011. évi CXCI. törvény

egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás: az aktív korúak ellátása keretében megállapítható támogatási forma. Annak az aktív korúak ellátására jogosult személynek biztosítható, aki

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

1993. évi III. törvény

egészségügyi szolgáltatásra (szolidaritási alapon) jogosult: a biztosított személyeken túl az, aki
Az a személy, aki

- csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban, gyermekgondozási díjban, baleseti táppénzben, baleseti járadékban,
- saját jogán nyugdíjban, hozzátartozói nyugellátásban, rehabilitációs járadékban,
- mezőgazdasági járadékban (öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban, növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban), megváltozott munkaképességű személyek ellátásában, bányászok egészségkárosodási járadékában, fogyatékosági támogatásban, rokkantsági járadékban, házastársi pótlékban, házastársi jövedelempótlékban,
- nemzeti gondozási díjban (pótlékban), hadigondozotti ellátásban,
- bányászati kereset-kiegészítésben vagy átmeneti bányászjáradékban részesül
- gyermekgondozási segélyben,
- Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól, felekezettől nyugdíjban vagy a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által folyósított ellátásokról szóló kormányrendelet alapján folyósított öregségi vagy rokkantsági nyugdíjsegélyben (nyugdíjban) részesül,
- az aktív korúak ellátására való jogosultság keretében megállapított pénzbeli ellátásban, időskorúak járadékában, ápolási díjban, gyermeknevelési támogatásban részesül, továbbá
- a nappali rendszerű oktatás vagy a nappali oktatás munkarendje szerint köznevelési intézményben vagy szakképző intézményben, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató nagykorú magyar állampolgár, menekült, oltalmazott, valamint az a külföldi állampolgár, aki nemzetközi szerződés vagy az oktatásért, a külügyekért felelős miniszter által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban áll, továbbá az a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálya alá tartozó személy, aki a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében államilag támogatott, vagy magyar állami

(rész)ösztöndíjjal támogatott képzési formában hallgatói jogviszonyban áll,

- megváltozott munkaképességű, illetve egészségkárosodást szenvedett és munkaképesség-változásának mértéke az 50 százalékot, illetve egészségkárosodásának mértéke a 40 százalékot eléri, vagy egészségi állapota 50 százalékos vagy ennél kisebb mértékű, és az illetékes hatóság erre vonatkozó igazolásával rendelkezik,
- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte és jövedelme nem éri el a minimálbér 30 százalékát,
- kiskorú, magyar állampolgársággal és Magyarország területén lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik, továbbá az a nem magyar állampolgárságú kiskorú, aki Magyarországon területén lakóhellyel rendelkezik,
- személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális intézményben elhelyezett személy (ide nem értve a külföldi állampolgárt), a gyermekvédelmi rendszerben utógondozási ellátásban részesülő 18-24 éves fiatal felnőtt, továbbá az illetékes magyar hatóság által ideiglenes hatállyal elhelyezett, otthont nyújtó ellátás keretében átmeneti és tartós nevelésbe vett külföldi kiskorú személy,
- fogvatartott,
- akiknek a jegyző az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságát megállapította
- egészségügyi szolgáltatás megszerzése érdekében kötött megállapodás alapján jogosult,
- az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésére kötelezett,
- nevelőszülői tevékenységet folytat, és az e tevékenységből származó tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme nem éri el a minimálbér 30 százalékát, naptári napokra annak harmincad részét,
- hajléktalan,
- a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló törvény alapján korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesül,
- az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló törvényben meghatározott balettművészeti életjáradékban részesül.

A tanuló, képzésben részt vevő személy és hallgató a tanulói jogviszony, a hallgatói jogviszony, illetve a felnőttképzési

jogviszony kezdetétől a diákigazolványra való jogosultság megszűnéséig jogosult egészségügyi szolgáltatásra, ideértve a tanulói jogviszony, a hallgató jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony szünetelésének időtartamát is.

2019. évi CXXII. törvény

egészségügyi szolgáltatási járulék: az a belföldi személy, aki nem biztosított és egészségügyi szolgáltatásra szolidaritási alapon sem jogosult, köteles egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetni, melynek mértéke havi 9.600,- forint.

2019. évi CXXII. törvény

egyedülálló: az, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, házastársától külön él és nincs élettársa.

egyedülállónak kell tekinteni: a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából azt a szülőt, gyámot is, aki saját maga vagy házastársa, élettársa

- közoktatási intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény első oklevelet szerző hallgatója és jövedelme nincs,
- vakok személyi járadékában, vagy fogyatékosági támogatásban részesül,
- rokkantsági nyugdíjas, baleseti rokkantsági nyugdíjas, illetve rehabilitációs járadékban részesül, és nyugdíja járadékának összege nem haladja meg a rokkantsági csoportonként megállapított legkisebb rokkantsági nyugdíj, illetve a legkisebb rehabilitációs járadék összegét és egyéb jövedelme nincs,
- nyugellátásban, átmeneti járadékban részesül és nyugdíjának, járadékának összege nem haladja meg a szociális vetítési alap (28.500 Ft) összegét és egyéb jövedelme nincs,
- időskorúak járadékában, az aktív korúak ellátásában rendszeres szociális járadékban, rokkantsági járadékban, hadigondozási járadékban részesül és egyéb jövedelme nincs,
- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és jövedelme nincs.

1998. évi LXXXIV. törvény

egyedül élő: az a személy, aki egyszemélyes háztartásban lakik.

egyenes ági rokonság: egyenes ági a rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik. *2013. évi V. törvény*

egyéni vállalkozó:

- a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező természetes személy
- a magán-állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemély, a gyógyszerészi magántevékenység, falugondnoki tevékenység, tanyagondnoki tevékenység vagy szociális szolgáltató tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel rendelkező magánszemély,
- az ügyvédekről szóló törvény hatálya alá tartozó ügyvéd, európai közösségi jogász (együtt: ügyvéd),
- az egyéni szabadalmi ügyvivő,
- a nem közjegyzői iroda tagjaként tevékenykedő közjegyző,
- a nem végrehajtói iroda tagjaként tevékenykedő önálló bírósági végrehajtó. *2019. évi CXXII. törvény*

étkeztetés: Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük, vagy
- hajléktalanságuk miatt *1993. évi III. törvény*

első házások kedvezménye: Az első házások kedvezményét az a házaspár érvényesítheti, amely esetében legalább az egyik házastárs első házasságát köti.

A házastársak által együttesen érvényesíthető kedvezmény jogosultági hónaponként 33.335,- forint. Jogosultsági hónapként a házassági életközösség fennállása alatt a házasságkötést követő hónaptól (azt első jogosultsági hónapnak tekintve) legfeljebb 24 hónap vehető figyelembe.

2005. évi CXVII. törvény

Európai Gazdasági Térség állampolgára: az Európai Gazdasági Térségről szóló egyezményhez csatlakozott tagállam azon

állampolgára, aki az ellátás igénylésének időpontjában a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt tartózkodik. *1998. évi LXXXIV. törvény*

fiatalkorú: Fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.

2012. C. törvény (Btk.)

fiatal felnőtt: az a nagykorú személy, aki a 24. életévét nem töltötte be

fizetés nélküli szabadság:

- A munkavállaló gyermeke harmadik életéve betöltéséig – a gyermek gondozása céljából – fizetés nélküli szabadságra jogosult, amelyet a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kell kiadni.
- A munkavállalónak hozzátartozója tartós – előreláthatólag harminc napot meghaladó – személyes ápolása céljából, az ápolás idejére, de legfeljebb két évre fizetés nélküli szabadság jár. A tartós ápolást és annak indokoltságát az ápolásra szoruló személy kezelőorvosa igazolja.
- A munkavállalónak gyermeke személyes gondozása érdekében fizetés nélküli szabadság jár a gyermek tizedik életéve betöltéséig a gyermekgondozási segély folyósításának tartama alatt. *2012. évi I. törvény*

foglalkoztatást helyettesítő támogatás: az aktív korúak ellátása keretében megállapítható támogatási forma. Az ellátásra jogosult az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították – kivéve, ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra való jogosultság feltételeivel rendelkezik. *1993. évi III. törvény*

fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

1998. évi XXVI. törvény

fogyatékosok gondozóháza: szakosított ellátási forma azon fogyatékos személyek elhelyezésére, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá. *1993. évi III. törvény*

fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos (látás, hallás, értelmi, mozgásszervi, halmozottan fogyatékos, autista, vagy akinek állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető) személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, jövedelemtől független, havi rendszerességgel járó pénzellátás.

A támogatás havi összege:

- 32.222,- Ft: ha az igénylő látási, hallási, értelmi, vagy mozgásszervi fogyatékos, illetve autista, illetve kromoszóma-rendellenességgel élő személy;
- 39.660,- Ft: ha az igénylő halmozottan fogyatékos személy, vagy ha az igénylő látási, értelmi, vagy mozgásszervi fogyatékos, autista, illetve kromoszóma-rendellenességgel élő személy;

feltéve, hogy az önkiszolgáló képessége teljesen hiányzik.

1998. évi XXVI. törvény

fogyatékos személyek otthona: azon fogyatékos személyek ellátását biztosítja, akinek oktatására, képzésére, gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség. Enyhe értelmi fogyatékos kiskorú csak kivételes esetben helyezhető el fogyatékosok otthonában. *1993. évi III. törvény*

fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye: szakosított ellátási forma. Azoknak a fogyatékos, valamint mozgás-, illetőleg látássérült személyeknek elhelyezését szolgálja, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményi keretek között valósítható meg. Az intézmény előkészíti az ott élők családi és lakóhelyi környezetbe történő visszatérését, valamint megszervezi az intézményi ellátás megszűnését követő utógondozást.

1993. évi III. törvény

folyamatos biztosítási idő: a biztosításban töltött idő akkor folyamatos, ha abban 30 napnál hosszabb megszakítás nincs. A

30 napi megszakítás időtartamába nem számít be a táppénz, a baleseti táppénz, a csecsemőgondozási díj, a gyermekgondozási díj és a gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának az ideje. *1997. évi LXXXIII. törvény*

gondnokság alá helyezés: a gondnokság alá helyezést a nagykorú személy házastársa, egyeneságbeli rokona, testvére, a gyámhatóság és az ügyész kérheti.

Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége a pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt - általános jelleggel, illetve egyes ügycsoportok vonatkozásában - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent. A bíróság különböző ügycsoportok tekintetében korlátozhatja a gondnokság alá helyezett személy teljes cselekvőképességét:

A cselekvőképességet kizáró gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - pszichés állapota vagy szellemi fogyatkozása miatt - tartósan teljes mértékben hiányzik.

A cselekvőképességet érintő gondnokságot a bíróság megszünteti, ha elrendelésének oka már nem áll fenn.

2013. évi V. törvény

gyám: ha a gyámhivatal a gyermeket gyermekvédelmi gondoskodásba vette, részére gyámot kell rendelni.

Gyám lehet a nevelőszülő, a gyermekotthon vezetője, vagy hivatásos gyám. Ugyancsak gyámot kell rendelni, ha a gyámhivatal a gyermeket ideiglenesen elhelyezi harmadik személynél és pert indít a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt.

Gyám lehet az a személy is, aki a gyermeket a szülő kérelmére és hozzájárulásával családba fogadja, hiszen őt a gyámhivatal a gyermek gyámjává rendeli.

gyámság: olyan jogviszony, amely a szülői felügyelet alatt nem álló kiskorú és a gyám között vagy gyámhatósági intézkedés, vagy a törvény rendelkezése alapján jön létre. Célja: a kiskorú képviselőtének, gondviselésének és vagyona kezelésének biztosítása.

gyámügyi igazgatás szervezete: a települési önkormányzat jegyzője, a városi, illetve fővárosi, megyei kormányhivatal, a gyermekvédelmi ellátórendszert ellenőrző Emberi Erőforrások Minisztériuma. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermek: az a kiskorú, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve, ha a gyámhatóság engedélyével házasságot kötött. *2013. évi V. törvény*

gyermekápolási táppénz: táppénz a keresőképtelenség tartamára,

- egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatása, illetve otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén a gyermek egyéves koráig;
- egyévesnél idősebb, de háromévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek nyolcvannégy naptári napon át;
- háromévesnél idősebb, de hatévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek negyvenkettő, egyedülálló szülőnek nyolcvannégy naptári napon át;
- hatévesnél idősebb, de tizenkét évesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek tizennégy, egyedülálló szülőnek huszonnyolc naptári napon át.

Méltányosságból adható táppénz a szülő részére, ha 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja, vagy a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a szülő a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg ellátást nyújtó intézményben.

gyermek otthongondozási díja: Gyermek otthongondozási díjára jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő, aki

- a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy
- a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

A gyermek otthongondozási díjára való jogosultság - a gyermekre meghatározott feltételek teljesülése esetén - a szülőn kívül a gyermek más, a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója számára is megállapítható, ha

- a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de a szülő meghalt, vagy a gyermek állandó és tartós gondozásában a saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált, vagy
- a szülő szülői felügyeleti joga szünetel (a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés a), c), e) vagy h) pontja vagy 4:186. § (2) bekezdése szerinti szünetelési esetek), vagy
- a szülői felügyeleti jogot a bíróság megszüntette.

gyermeki jogok: az Alaptörvényben, az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett a Gyermek Jogairól szóló, New-Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezményben, és más törvényekben megfogalmazott, a gyermeket megillető jogok összessége.

gyermek után járó pótszabadság: A munkavállalónak a tizenhat évesnél fiatalabb egy gyermeke után kettő, két gyermeke után négy, kettőnél több gyermeke után összesen hét munkanap pótszabadság jár. A pótszabadság fogyatékos gyermekenként két munkanappal nő, ha a munkavállaló gyermeke fogyatékos. A pótszabadságra való jogosultság szempontjából a gyermeket először a születésének évében, utoljára pedig abban az évben kell figyelembe venni, amelyben a tizenhatodik életévét betölti, abban az esetben is, ha a gyermek fogyatékos.

gyermek átmeneti gondozása: a gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő, vagy más törvényes képviselő (szülő) kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel teljes körű ellátással biztosítják, ha szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani.

A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, mely elhelyezés egy ízben – ha a gondozási időtartam elteltével a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza – hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható.

1997. évi XXXI. törvény

gyermek átmeneti otthona: a gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

1997. évi XXXI. törvény

gyermek napközbeni ellátása: a gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthonot nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekgondozási díj (GYED): Gyermekgondozási díjra jogosult a biztosított szülő, ha a gyermek születését megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt, az anya, aki részére csecsemőgondozási díj került megállapításra és a biztosítási jogviszonya a csecsemőgondozási díjra való jogosultságának időtartama alatt megszűnt, feltéve, hogy a csecsemőgondozási díjra való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett és a gyermek születését megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt, és a gyermeket saját háztartásában neveli.

Gyermekgondozási díjra jogosult továbbá:

- az a nő, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, a gyermek gondozásba vételének napjától,
 - a családbafogadó gyám, aki a csecsemőt végleges döntés alapján gondozza,
 - a csecsemőt gondozó vér szerinti apa, ha a gyermeket szülő nő az egészségügyi szolgáltató által igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák az igazoláson feltüntetett naptól a gyermeket szülő nő - igazolás szerinti - egészségi állapotának fennállásáig,
 - a csecsemőt gondozó vér szerinti apa, ha a gyermeket szülő nő meghal, az elhalálozás napjától
 - az a férfi, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket vele együtt örökbe fogadni szándékozó nő az egészségügyi szolgáltató által igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák, az igazoláson feltüntetett naptól a gyermeket szülő nő - igazolás szerinti - egészségi állapotának fennállásáig,
 - az a férfi, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket örökbe fogadni szándékozó nő meghal, az elhalálozás napjától
 - az a férfi, aki a csecsemőt egyedül vette örökbefogadási szándékkal nevelésbe, a gyermek gondozásba vételének napjától,
 - a csecsemőt gondozó vér szerinti apa, ha a gyermeket szülő nő szülői felügyeleti joga megszűnt
- a gyermek születését követő 168. napig,

- nevelőszülő abban az esetben, ha a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonya mellett egyidejűleg fennálló Tbj. 5. §-a szerinti biztosítási jogviszonnyal rendelkezik, és ebben a jogviszonyában arra a gyermekre tekintettel válik jogosulttá gyermekgondozási díjra, akire tekintettel nevelőszülői gyermekgondozási díjra is jogosulttá vált. E szabály szerint, a szülőre vonatkozó általános szabályok szerint is meg lehet a gyermekgondozási díjat állapítani.

A fentiekén túl hallgatói gyermekgondozási díjra jogosult az a szülő nő is, aki az alábbi feltételek mindegyikének megfelel:

- gyermekgondozási díjra a fenti feltételek alapján nem jogosult,
- a gyermeke születését megelőző két éven belül államilag elismert felsőoktatási intézményben magyar nyelvű nappali képzésben legalább két félév aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkezik, azzal, hogy egy félévre csak egy aktív hallgatói jogviszony vehető figyelembe,
- a gyermeke a hallgatói jogviszony fennállása alatt vagy a hallgatói jogviszony szünetelését, illetve megszűnését követő 1 éven belül születik,
- a gyermeket saját háztartásában neveli,
- magyar állampolgár vagy másik EGT tagállam állampolgára, és
- a gyermek születésének napján rendelkezik magyarországi bejelentett lakóhellyel.

gyermekgondozást segítő ellátás: a szülő, a nevelőszülő, a gyám a 16. életévét betöltött kiskorú szülő, ha a saját háztartásban nevelt gyermekének gyámjával nem él egy háztartásban, a saját háztartásában nevelt

- gyermek 3 életévének betöltéséig,
- ikergyermekek esetén a gyermekek tankötelessé válása évének végéig (legfeljebb 10 éves koráig),
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig,
- a nagyszülő a szülő jogán akkor, ha a gyermek
 - 1. életévét betöltötte
 - gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik, valamint
 - a szülők a gyermekgondozást segítő ellátásról lemondanak és egyetértenek abban, hogy az ellátást a

nagyszülő vegye igénybe, feltéve, hogy ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek és a szülő esetében is fennállnak a jogosultsági feltételek.

A gyermek örökbecfoadás előtti gondozásba történő kihelyezésének időpontjától számított hat hónap időtartamig gyermekgondozási segélyre jogosult az örökbe-fogadó szülő - a házastársi és rokon örökbecfoadás kivételével -, amennyiben a gyermek az örökbecfoadás előtti gondozásba történő kihelyezéskor a harmadik élet-évét már betöltötte, illetőleg iker gyermek esetén tan-kötelessé vált, azonban a 10. életévét még nem töltötte be.

Amennyiben a gyermek a gyermekgondozási segélyre jogosító életkort (3. életév, iker gyermekek esetén a tankötelessé válás éve, tartósan beteg gyermek esetén 10. életév) az örökbecfoadás előtti gondozásba történő kihelyezést követő hat hónapon belül tölti be, akkor az örökbecfoadó szülő gyermekgondozási segélyre való jogosultsága a gyermek gyermekgondozási segélyre jogosító életkorának betöltését követően a jogosultság kezdő időpontjától számított hat hónap elteltéig meghosszabbodik. *1998. évi LXXXIV. törvény*

gyermekjóléti alapellátások: Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben biztosítják. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermeknevelési támogatás (GYET) : a szülő, nevelőszülő vagy gyám, aki saját háztartásában három vagy több kiskorút nevel. A támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévétől 8. életvéének betöltéséig jár. *1998. évi LXXXIV. törvény*

gyermekjóléti szolgáltatás: olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekotthon: otthont nyújtó ellátást biztosít az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára, utógondozói ellátást biztosít a fiatal felnőtt számára és szükség esetén külső férőhelyeket működtet. A gyermekotthonban különleges ellátást kell biztosítani a tartósan beteg, illetve fogyatékos, a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti gyermek számára; valamint speciális ellátást kell biztosítani súlyos pszichés tüneteket mutató, a súlyos disszociális tüneteket mutató és a pszichoaktív szerekkel küzdő gyermek számára.

A gyermekotthon legalább 12, de legfeljebb 40 – önálló lakóegységben elhelyezett – gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja. A lakásotthon olyan gyermekotthon, amely legfeljebb 12 gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja önálló lakásban vagy családi házban, családi körülmények között.

1997. évi XXXI. törvény

gyermektartásdíj megelõlegezése: a gyermektartásdíj megelõlegezésének akkor van helye, ha

- a bíróság a tartásdíjat jogerõs határozatában már megállapította vagy van olyan külföldi bíróság, vagy más hatóság által hozott jogerõs határozat, amelyet a Magyarországon élõ gyermek javára nemzetközi szerzõdés vagy viszonyosság alapján kell végrehajtani, és
- a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen.

A gyámhatóság a gyermektartásdíj behajthatatlanságát a gyermektartásdíj fizetésére kötelezett személy rendszeres jövedelmére, illetve egyéb vagyonára vezetett eredménytelen végrehajtást követõen állapítja meg. Az eredménytelen

végrehajtást a végrehajtás szünetelését kimondó, három hónapnál nem régebbi foglalási jegyzőkönyv igazolja.

A kérelmet a lakóhely szerint illetékes városi gyámhivatalnál lehet benyújtani.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelem: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelmi ellátások: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság (a kapcsolódó támogatási elemekkel pl. természetbeni támogatás évente két alkalommal), gyermektartásdíj megelőlegezése, otthoneremtési támogatás.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelmi szakellátások: a gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosítják az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek otthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását.

1997. évi XXXI. törvény

hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása: a hajléktalan személyek éjszakai pihenésére vagy időleges tartózkodására szolgáló intézmény. Az éjjeli menedékhelyen térítési díjat nem kell fizetni.

1993. évi III. törvény

harmadik állam: az Európai Gazdasági Térség és a Magyar Köztársaság által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezmény hatálya alá nem tartozó állam.

1998. évi LXXXIV. törvény

három vagy többgyermekes családok lakáscélú jelzáloghitel tartozásainak csökkentése: a támogatás a kérelem benyújtásának időpontjában és a gyermek születésének, a 12. hetét betöltött magzat esetén a várandóság időpontjában fennálló, fel nem mondott lakáscélú jelzáloghitel-szerződés esetén igényelhető.

2019. július 1-jétől támogatás összege

- a 2019. július 1-jét követően született második gyermek esetén 1.000.000,- forint,
- a 2019. július 1-jét követően született harmadik vagy további gyermek esetén 4.000.000,- forint, valamint ezen összegű támogatás igénybevételét követően született minden egyes további gyermek esetén 1.000.000,- forint.

337/2017.(XI.14.) Kormányrendelet

hátrányos helyzetű gyermek:

hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

1997. évi XXXI. törvény

halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fent említett (hátrányos helyzet ismérvei) körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,

- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

1997. évi XXXI. törvény

helyettes szülő: aki saját háztartásában biztosít átmeneti gondozást olyan szülő gyermeke számára, aki egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban átmenetileg nem tudja megoldani.

Helyettes szülő az a nagykorú, cselekvőképes, büntetlen előéletű személy lehet, aki a meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett, és aki személyisége és körülményei alapján alkalmas a gyermek átmeneti gondozására, továbbá vállalja, hogy a szülő által meghatározott ideig a nála elhelyezendő gyermeket gondozza, neveli.

1997. évi XXXI. törvény

hozzátartozói nyugdíj: özvegyi nyugdíj, árvaellátás, szülői nyugdíj

1997. évi LXXXI. törvény

idősek gondozóháza: szakosított ellátási intézmény, melybe azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

1993. évi III. törvény

idősek otthona: az idősek otthonában a gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el.

1993. évi III. törvény

időskorúak járadéka: a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Időskorúak járadékában részesítik azt

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, és akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a 32.785,- forintot,
- egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, de 75 évesnél fiatalabb, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 38.555,- forintot,

- egyedülálló, 75. életévét betöltötte, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 52.045,- forintot.

Összege:

Amennyiben a jogosult jövedelemmel nem rendelkezik

- nem egyedülálló személy esetén 32.785,- Ft,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személy esetén 38.555,- Ft,
- az egyedülálló, 75. évét betöltött személy esetén 52.045,- Ft.

A jövedelemmel rendelkező jogosult esetén a járadék összege a fenti összegek és a jogosult havi jövedelmének különbözete.

1993. évi III. törvény

iskoláztatási támogatásra jogosult:

- a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő;
- a szülővel együtt élő házastárs;
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van;
- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel közös lakó vagy tartózkodási hellyel rendelkezik és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja,
- a nevelőszülő;
- a gyám;
- az a személy, akihez a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték,
- a saját háztartásában nevelt,
- a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett, továbbá
- a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy

a tanköteles gyermekekre tekintettel a gyermek tankötelessé válása évének november 1-jétől a tankötelezettség teljes időtartamára, valamint a tankötelezettsége megszűnését követően közoktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermeke (személyre) tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek (személy) a huszadik

- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti; továbbá
- a javítóintézet igazgatója vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a javítóintézetben nevelt vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, tanköteles gyermekre tekintettel a tankötelezettség teljes időtartamára

1998. évi LXXXIV. törvény

iskoláztatási támogatásra saját jogán jogosult saját jogán az a közoktatási intézményben a tankötelezettsége megszűnését követően tanulmányokat folytató személy,

- akinek mindkét szülője elhunyt,
- akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált vagy házastársától különélő szülője elhunyt,
- aki kikerült az átmeneti vagy tartós nevelésből,
- akinek a gyámsága nagykorúvá válása miatt szűnt meg,
- aki a családi pótlékra jogosult személlyel nem él egy háztartásban, vagy
- ha az iskoláztatási támogatást - a gyámhivatalnak a szülői ház elhagyását engedélyező határozatában foglaltak szerint - a nagykorúságát megelőzően is a részére folyósították, annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a huszadik - a fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti.

Amennyiben a fenti körülmények közül valamelyik a nagykorúvá válást követően, de a tankötelezettség megszűnésének időpontját (20, illetőleg sajátos nevelési igényű tanuló esetén 23 év) megelőzően következik be, a nagykorúvá válás időpontjától lehet az iskoláztatási támogatást saját jogon megállapítani.

1998. évi LXXXIV. törvény

járulék: a társadalombiztosítási járulék, a nyugdíjjárulék, az egészségügyi szolgáltatási járulék, a megállapodás alapján fizetett nyugdíjjárulék és egészségbiztosítási járulék, valamint a táppénz-hozzájárulás.

2019. évi CXXII. törvény

jogképesség: a Magyarországon minden ember jogképes, tehát jogai és kötelességei lehetnek, amely az embert – ha élve születik – fogamzásának időpontjától megilleti.

jövedelem: a Szociális törvény alkalmazásában jövedelem:

az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

- a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és
- azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni.

Elismert költségnek minősül

- a személyi jövedelemadóról szóló törvényben elismert költség, valamint
- a fizetett tartásdíj.

Ha a magánszemély az egyszerűsített vállalkozói adó vagy egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás alapjául szolgáló bevételt szerez, a bevétel csökkenthető a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint elismert költségnek minősülő igazolt kiadásokkal, ennek hiányában a bevétel 40%-ával.

Ha a mezőgazdasági őstermelő adóévi őstermelésből származó bevétele nem több a kistermelés értékhatáránál (illetve ha részére támogatást folyósítottak, annak a folyósított támogatással növelt összegénél), akkor a bevétel csökkenthető az igazolt költségekkel, továbbá a bevétel 40%-ának megfelelő összeggel, vagy a bevétel 85%-ának, illetőleg állattenyésztés esetén 94%-ának megfelelő összeggel.

Befizetési kötelezettségnek minősül a személyi jövedelemadó, az egyszerűsített vállalkozási adó, a magánszemélyt terhelő egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás, egészségbiztosítási hozzájárulás és járulék, egészségügyi szolgáltatási járulék, nyugdíj járulék, nyugdíjbiztosítási járulék, magánnyugdíjpénztári tagdíj és munkavállalói járulék.

Nem minősül jövedelemnek

- a rendkívüli települési támogatás, valamint a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a gyógyszerkiadások viseléséhez és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott települési támogatás,
- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, az alapösszegű pénzbeli támogatás, a pótlék, a nevelőszülők számára fizetett nevelési díj és külön ellátmány,
- az anyasági támogatás,
- a nyugdíjprémium, az egyszeri juttatás, a tizenharmadik havi nyugdíj, a tizenharmadik havi ellátás és a szépkorúak jubileumi juttatása,
- a személyes gondoskodásért fizetendő személyi térítési díj megállapítása kivételével a súlyos mozgáskorlátozott személyek pénzbeli közlekedési kedvezményei, a vakok személyi járadéka és a fogyatékosági támogatás,
- a fogadó szervezet által az önkéntesnek külön törvény alapján biztosított juttatás,
- az alkalmi munkavállalói könyvvel történő munkavégzésnek, az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény alapján történő munkavégzésnek, valamint a természetes személyek között az adórendszeren kívüli keresettel járó foglalkoztatásra vonatkozó rendelkezések alapján háztartási munkára létesített munkavégzésre irányuló jogviszony keretében történő munkavégzésnek (a továbbiakban: háztartási munka) a havi ellenértéke,
- a házi segítségnyújtás keretében társadalmi gondozásért kapott tiszteletdíj,
- az energiafelhasználáshoz nyújtott támogatás,
- a szociális szövetkezet tagja által, a közérdekű nyugdíjas szövetkezet öregségi nyugdíjban vagy átmeneti bányászjáradékban részesülő tagja által, valamint a kisgyermekkel otthon lévő szövetkezetének nem nagyszülőként gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő tagja által a szövetkezetben végzett tevékenység ellenértékéeként megszerzett, a személyi jövedelemadóról szóló törvény alapján adómentes bevétel,
- az életvitelszerűen lakott ingatlan eladása, valamint az életvitelszerűen lakott ingatlanon fennálló vagyoni értékű jog átruházása esetén az eladott ingatlan, illetve átruházott vagyoni

értékű jog ellenértékének azon része, amelyből az eladást vagy átruházást követő egy éven belül az eladó vagy átruházó saját, vagy közeli hozzátartozója életvitelszerű, tényleges lakhatásának célját szolgáló ingatlan vagy vagyoni értékű jog vásárlására kerül sor,

- az elengedett tartozás, illetve a megszűnt kötelezettség, ha a tartozás elengedésére vagy a kötelezettség megszűnésére a természetes személyek adósságrendezési eljárásában, továbbá közüzemi szolgáltatás szolgáltatója, illetve pénzügyi intézmény által, az adós megélhetését veszélyeztető szociális helyzete miatt került sor,

- az Sztatv. 7. § (1) bekezdés *b)-z)* pontja szerinti bevétel (Adóalapba nem tartozó, illetőleg költségnek nem számító tételek). *1993. évi III. törvény*

kereső tevékenység: a Szociális törvény alkalmazásában minden olyan munkavégzés, amelyért díjazás jár, továbbá kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt is, aki vállalkozói igazolvánnyal rendelkezik, valamint aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési/munkavégzési kötelezettsége/joga fel van tüntetve.

Az olyan munkavégzés, amelyért jogszabály alapján tiszteletdíj jár, akkor minősül kereső tevékenységnek, ha a havi tiszteletdíj mértéke a kötelező legkisebb munkabér 30 százalékát meghaladja.

A mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal folytatott tevékenység akkor minősül kereső tevékenységnek, ha az abból származó bevételt a személyi jövedelemadóról szóló szabályok szerint a jövedelem kiszámításánál figyelembe kell venni.

1993. évi III. törvény

keresőképtelen:

- aki betegsége miatt munkáját nem tudja ellátni;
- aki várandósága, illetőleg szülése miatt nem tudja munkáját ellátni, és csecsemőgondozási díjra nem jogosult;

- az anya, ha kórházi ápolás alatt álló egyévesnél fiatalabb gyermekét szoptatja;
- a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben;
- gyermeket a saját háztartásában neveli;
- aki fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban betegségének megállapítása vagy - a szülő, aki tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja és a gyógykezelése miatt részesül;
- akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkülönítenek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható;
- a méltányosságból adható táppénz tekintetében a szülő, aki 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja, vagy a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a szülő a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben.

1997. évi LXXXIII. törvény

kiegészítő tevékenységet folytató: a biztosítási kötelezettség alá eső jogviszonyban kereső tevékenységet folytató saját jogú nyugdíjas személy, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte és egyéni vagy társas vállalkozónak minősül, akkor is, ha a saját jogú vagy a hozzátartozói nyugellátás folyósítása szünetel.

2019. évi CXXII. törvény

kiskorú: kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. A kiskorú a házasságkötéssel nagykorúvá válik.

2013. évi V. törvény

közeli hozzátartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha és nevelt gyermek, az örökbefogadó, a mostoha és a nevelőszülő, a testvér.

A szociális ellátásra való jogosultság szempontjából közeli hozzátartozó a házastárs, az élettárs, a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató; valamint korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetve a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek, amennyiben ez az állapot a gyermek 25. életévének betöltését megelőzően is fennállt. A 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, illetve a szülő házastársa vagy élettársa.

1993. évi III. törvény

közgyógyellátás: a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes gyógyszerekre és gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre, ideértve ez utóbbiak javításának költségeit is, valamint a járóbeteg szakellátás keretében a gyógyfürdőben nyújtott fizioterápiás kezelésre. A közgyógyellátásra való jogosultság megállapítható alanyi jogon, normatív és méltányossági alapon.

A gyógyszerkeret havi összege 12.000,- Ft, az eseti keret összege évi 6.000,- Ft.

1993. évi III. törvény

köztemetés: a haláleset helye szerinti illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodnia annak a vagyontalan személynek közköltségen történő eltemettetéséről, akinek nincs vagy nem lelhető fel tartásra köteles és képes hozzátartozója.

1993. évi III. törvény

különleges gyermekotthon vagy gyermekotthoni csoport: az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek teljes körű ellátását biztosítja a tartósan beteg, illetve fogyatékos, valamint a kora

miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti gyermek számára. Az intézménynek kötelezően ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához, illetve korához igazodó különleges ellátást kell biztosítani. *1997. évi XXXI. törvény*

megállapodás társadalombiztosítási ellátásra: az a belföldi nagykorú személy, aki nem saját jogú nyugdíjas, és

- aki a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban nem áll, illetőleg akire a biztosítás nem terjed ki,
- akinek biztosítása szünetel,

nyugellátásra jogosító szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából - magánnyugdíjpénztár tagja esetében a kötelező tagdíj mértékével csökkentett - 33,5 százalék nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék fizetésének vállalása mellett megállapodást köthet. A megállapodás megszűnik a tagdíjfizetésre kötött megállapodás megszűnésével.

megváltozott munkaképességű: az a személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű. *2011. évi CXCI. törvény*

mentálhigiéne: a lelki egészséggel, illetve betegséggel foglalkozik; azt vizsgálja meg, hogy a személy tud-e megfelelően funkcionálni. Ennek megítélése kétoldalú, egyrészt a környezet a társadalomban kialakult mérce szerint ítéli meg az egyént, másrészt a személy maga határozza meg saját jó vagy rossz lelki állapotát.

A személy számára fontos ilyen helyzetben tudni, hogy milyen segítséget vehet igénybe. A segítségnyújtás első szintje a család, illetve a közösség, amelyhez tartozik. Ez nagyon sok esetben sok segítséget jelent, és elegendő is lehet a megoldáshoz. A második szint általában a különböző szakellátások, így a szociális munkás, a pszichiáter, az iskolapszichológus, stb. segítségnyújtása.

mentálhigiénés szolgáltatás: magatartási, életviteli zavarok esetén célszerű a közvetlen környezetben rendelkezésre álló szolgáltatáshoz fordulni, így az iskolapszichológus, a háziorvos, az üzemi orvos, a szakorvosi ellátás, az alkoholisták és drogmentő szolgálatok, a különböző társadalmi szolgálatok

(pl. lelki segély telefonvonal), egyházi és civil szervezetek segítségét igénybe venni.

mezőgazdasági őstermelő: az a 16. életévét betöltött, nem egyéni vállalkozó magánszemély, aki a saját gazdaságában mezőgazdasági termékek előállítására irányuló tevékenységet folytat, és ennek igazolására őstermelői igazolvánnyal rendelkezik, ideértve a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által vezetett ügyfél-nyilvántartási rendszerben nyilvántartott mezőgazdasági termelő magánszemélyt, valamint a termőföldről szóló törvény szerint családi gazdálkodónak minősülő magánszemélyt és e magánszemélynek a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagját is.

mini bölcsőde: olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által akár több, a Bölcsődéhez képest kisebb létszámú csoportban, valamint egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést. *1997. évi XXXI. törvény*

minimálbér: a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes, a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alaphír kötelező legkisebb havi összege

munkaerő-kölcsönzés: az olyan tevékenység, amelynek keretében a kölcsönbeadó a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót ellenérték fejében munkavégzésre a kölcsönvevőnek átengedi. *2012. évi I. törvény*

munkahelyi bölcsőde: olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a foglalkoztató tart fenn elsősorban a nála keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei bölcsődei ellátásának biztosítására. *1997. évi XXXI. törvény*

munkaidő: a teljes napi munkaidő napi nyolc óra (általános teljes napi munkaidő). Abban az esetben, ha a napi munkaidő a hat

órát meghaladja, akkor a munkáltatónak legalább húsz perc munkaközi szünetet kell biztosítania.

munkaszüneti napok: január 1., március 15., nagypéntek, Húsvét hétfő, május 1., Pünkösd hétfő, augusztus 20., október 23., november 1., december 25-26. *2012. évi I. törvény*

munkaviszony: a magyar jog hatálya alá tartozó munkaviszony, közszolgálati, kormánytisztviselői jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, bírósági és igazságügyi, valamint ügyészégi szolgálati viszony. A biztosított bedolgozói - és az 1994. június 1-jét megelőzően létesített - ezzel egy tekintet alá eső bedolgozói jogviszony, a hivatásos nevelő szülői jogviszony, a szövetkezeti tag munkaviszony jellegű munkavégzésre irányuló jogviszonya, - ide nem értve az iskolai szövetkezet nappali tagozatos tanuló, hallgató tagját - fegyveres és rendvédelmi szervek hivatásos és szerződéses állományú tagjának szolgálati viszonya. *1991. évi IV. törvény*

munkavállaló: az, aki a fentiekben meghatározott munkaviszonyban áll. *1991. évi IV. törvény*

munkaadó: az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, illetve magánszemély és annak jogi személyiséggel nem rendelkező társasága, aki munkavállalót foglalkoztat, vagy foglalkoztatni kíván. *1991. évi IV. törvény*

munkaszerződés: a munkaviszony munkaszerződés megkötésével jön létre. *2012. évi I. törvény*

munkaszerződés kötelező tartalmi elemei: munkakör, munkavállaló alaphéire, munkáltató és munkavállaló azonosítására szolgáló adatok *2012. évi I. törvény*

munkaszerződés módosítása: a munkáltató és a munkavállaló a munkaszerződést csak közös megegyezéssel módosíthatja. *2012. évi I. törvény*

nagycsaládosok gépkocsi-szerzési támogatása: az a nagycsaládos jogosult a támogatásra, aki:

- legalább három gyermek után családi pótlékra jogosult, vagy
 - legalább két - ikrekkel való várandósság esetén egy - gyermek után családi pótlékra jogosult várandós nő, a várandósság betöltött 12. hetét követően, vagy a várandós nő vele közös háztartásban élő házastársa vagy élettársa, azzal, hogy a gyermekek számára nem számít be a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 72. § (1) bekezdése szerinti ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek, továbbá a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos, az igénylő saját háztartásában nevelt vagy gondozott személyt életkorától és a családi pótlékra való jogosultságtól függetlenül kell figyelembe venni.
- A szerzési támogatás mértéke 2 500 000 forint, de legfeljebb a megszerzés időpontjában érvényes bruttó vételár 50%-a.

45/2019.(III.12.) Kormányrendelet

nagyszülői gyermekgondozási díj: A gyermekgondozási díjra az általános szabályok alapján gyermekgondozási díjra jogosult személy (alapjogosult) jogán annak vagy az alapjogosulttal együtt élő házastársának - ide nem értve a családbafogadó gyám házastársát - vér szerinti és örökbe fogadó biztosított szülője, továbbá a biztosított szülővel együtt élő biztosított házastárs (nagyszülő) is jogosult a gyermekgondozási díjra, ha

- a nagyszülő a gyermek születését megelőző két éven belül legalább 365 napon át biztosított volt,
- a gyermek közös háztartásban él mindkét szülője - egyedülálló alapjogosult esetében az alapjogosult - az ellátás nagyszülő részére történő folyósítása alatt a Tbj. 5. §-a szerinti jogviszony - ide nem értve a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt - alapján biztosítottként keresőtevékenységet végez,
- a gyermeket az alapjogosult a saját háztartásában neveli, és abból a gyermek a nagyszülőhöz csak átmeneti jelleggel, napközbeni időszakokra kerül ki,
- a gyermek közös háztartásban él mindkét szülője - egyedülálló alapjogosult esetében az alapjogosult - írásban nyilatkozik arról, hogy egyetért a gyermekgondozási díj nagyszülő általi igénylésével és annak nagyszülő részére történő megállapításával, és

- azon gyermekekre tekintettel, aki után az ellátást megállapították, gyermekgondozást segítő ellátást nem folyósítanak. *1997. évi LXXXIII. törvény*

napközbeni gyermekfelügyelet: a napközbeni gyermekfelügyelet keretében - nem nevelési-oktatási céllal - a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít

- a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,
- a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,
- az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
- a magántanuló számára,
- az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és
- az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.

1997. évi XXXI. törvény

nem biztosítottak egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsága:

a járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 120%-át (34.200,- Ft)
- aki egyedül élő és jövedelme a szociális vetítési alap összegének 150%-át (42.750,- Ft)

nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

1993. évi III. törvény

nevelési ellátásra jogosult: nevelési ellátásra jogosult

- a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő;
- a szülővel együtt élő házastárs;
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van;

- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel közös lakó vagy tartózkodási hellyel rendelkezik és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja,
- a nevelőszülő;
- a gyám;
- az a személy, akihez a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték,
- a saját háztartásában nevelt,
- a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett, még nem tanköteles gyermekre tekintettel, a gyermek tankötelessé válása évének október 31-éig.

1998. évi LXXXIV. törvény

nevelőszülő: aki speciális foglalkoztatási jogviszonya keretében saját háztartásában gondozza a gyámhivatal jogerős határozatával nála elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

Tevékenységeért díjazás illeti meg, amely nem lehet kevesebb a minimálbér 150%-ánál, a gyermek ellátására pedig nevelési díjat és nevelőszülői ellátmányt kap.

A hivatásos nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legalább 3, legfeljebb 8 gyermeket nevelhet.

A *speciális hivatásos nevelőszülő* - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb 5 gyermeket nevelhet. *1997. évi XXXI. törvény*

nevelőszülői gyermekgondozási díj: A nevelőszülő a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony fennállásának időtartama alatt a nevelt gyermekre tekintettel jogosult az ellátásra, ha a nevelőszülő a nevelt gyermek nevelésbe vételét megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt és a gyermeket saját háztartásában neveli. *1997. évi LXXXIII. törvény*

négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye: mentes az adó megfizetése alól a négy vagy több gyermeket nevelő anyja alábbi jövedelme:

A négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye a kedvezményre jogosult által a jogosultsági időszakban megszerzett (munkaviszonyból származó jövedelem esetében a jogosultsági időszakra elszámolt), összevont adóalapba tartozó

- törvény szerint bérnek minősülő jövedelme,
- a fent nem említett nem önálló tevékenységből származó jövedelmeinek összege, ide nem értve a munkaviszony megszüntetésére tekintettel kapott végkielégítés törvényben előírt mértéket meghaladó összegét,
- önálló tevékenységből származó jövedelmei közül
 - = a vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmazó egyéni vállalkozó vállalkozói kivétje, átalányadózás esetén az átalányban megállapított jövedelme;
 - = a mezőgazdasági őstermelő e tevékenységből származó jövedelme;
 - = az európai parlamenti képviselő e tevékenységből származó jövedelme;
 - = a helyi önkormányzati képviselő e tevékenységből származó jövedelme;
 - = a választott könyvvizsgáló e tevékenységből származó jövedelme;
 - = a magánszemély által nem egyéni vállalkozóként kötött, díjazás ellenében történő munkavégzésre irányuló más szerződés alapján folytatott tevékenységből származó jövedelme.

1995. évi CXVII. törvény

nyugdíj alapjául szolgáló havi átlagkereset: a biztosított nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettségének külön törvényben meghatározott alapját képező keresetnek, jövedelemnek a törvény rendelkezései szerint számított átlaga.

1997. évi LXXXI. törvény

nyugdíj előtti álláskeresői segély: az álláskereső kérelmére álláskeresői segélyt állapítanak meg, Az álláskereső kérelmére álláskeresői segélyt állapítanak meg, ha

- a megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. és

- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és 45 napon át álláskeresési járadékban részesült, és az álláskeresési járadék folyósítása időtartamát kimerítette, és
- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését követően három éven belül betöltötte a fent meghatározott életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és,
- korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül. *1991. évi IV. törvény*

nyugellátás: saját jogú nyugellátás és a hozzátartozói nyugellátás: olyan keresettől, jövedelemtől függő rendszeres pénzellátás, amely meghatározott szolgálati idő megszerzése esetén a biztosítottnak (volt biztosítottnak), illetve hozzátartozójának jár. *1997. évi LXXXI. törvény*

NYUFIG: Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

otthonteremtési támogatás: az otthonteremtési támogatás célja, hogy a nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatását elősegítse és támogassa. Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek legalább 3 éves időtartamú megszakítás nélküli nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg és készpénz vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 67-szeresét. *1997. évi XXXI. törvény*

otthoni szakápolás: a biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére, szakképzett ápoló által végzett munka. Szükség esetén speciális tevékenységek, például EKG, oscillometria, oxigénterápia, légzésterápia, szívó - TENS készülék - gyógylámpák alkalmazása, tartós fájdalomcsillapítás szakápolási feladatai. A beteg állapotától függően beszédterápia, a fizioterápia köréből: gyógytorna, elektroterápia biztosítása.

1997. évi LXXXIII. törvény, 1997. évi CLIV. törvény

otthont nyújtó ellátás: otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára a törvényben megfogalmazottak szerinti teljes körű ellátást; a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését; a családjába történő visszailleszkedéshez, önálló életének megkezdéséhez szükséges utógondozást.

1997. évi XXXI. törvény

öregségi nyugdíj:

2010. január 1-jétől társadalombiztosítási öregségi nyugdíjra jogosító öregségi nyugdíjkorhatára annak, aki

- 1953-ban született, a betöltött 63. életév,
- 1954-ben született, a 63. életév betöltését követő 183. nap,
- 1955-ben született, a betöltött 64. életév,
- 1956-ban született, a 64. életév betöltését követő 183. nap,
- 1957-ben vagy azt követően született, a betöltött 65. életév.

Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki

- a születési évének megfelelő, fentiek szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- legalább húsz év szolgálati idővel rendelkezik, valamint
- azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

Öregségi teljes nyugdíjra életkorától függetlenül jogosult az a nő is, aki legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkezik.

Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki legalább tizenöt év szolgálati időt szerzett, és a hatvankettedik életévét betöltötte.

Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki

- az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- legalább tizenöt év szolgálati idővel rendelkezik, valamint
- azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi résznyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

1997. évi LXXXI. törvény

örökbefogadás: az örökbefogadó, valamint annak rokonai és az örökbefogadott között családi kapcsolatot eredményező jogi aktus.

Az olyan kiskorúak családi nevelését segíti elő, akiknek a szülei nem élnek, vagy akiket szüleik nem képesek megfelelően

gondozni.

2013. évi V. törvény

örökbefogadói díj: örökbefogadói díjra jogosult az a biztosított, aki a második életévét betöltött gyermeket, illetve ikergyermek esetében a harmadik életévüket betöltött gyermekeket örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, feltéve, hogy a gyermek nevelésbe vételének napját megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt, és a gyermeket a gondozásba vétel időpontját megelőzően nem neveli legalább egy éve folyamatosan saját háztartásában.

1997. évi LXXXIII. törvény

özvegyi nyugdíj: özvegyi nyugdíjat a házastárs, az elvált házastárs és az élettárs (házastárs) kaphat.

Özvegyi nyugdíjra az jogosult, akinek házastársa öregségi nyugdíjasként halt meg, vagy akinek házastársa

- a 22 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és az iskolai tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül, vagy összesen legalább 2 év,
- a 22 éves életkor betöltését követően, de a 25 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 4 év,
- a 25 éves életkor betöltését követően, de a 30 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 6 év,
- a 30 éves életkor betöltését követően, de a 35 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 8 év,
- a 35 éves életkor betöltését követően, de a 45 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 10 év,
- a 45 éves életkor betöltését követően hunyt el, és legalább 15 év

szolgálati időt szerzett.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj a házastárs halálától legalább egy évig, továbbá az elhunyt jogán árvaellátásra jogosult, másfél évesnél fiatalabb gyermeket eltartó özvegynek az árva 18 hónapos életkorának betöltéséig jár. Fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek esetén az ideiglenes özvegyi nyugdíj azonos feltétellel a gyermek harmadik születésnapjáig folyósítható.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj megszűnését követően özvegyi nyugdíjra az jogosult, aki házastársa halálakor

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltötte, vagy
- megváltozott munkaképességű, vagy
- házastársa jogán árvaellátásra jogosult fogyatékkal élő, illetve tartósan beteg, vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodik.

1997. évi LXXXI. törvény

őstermelői igazolvány: az őstermelői tevékenységből származó bevételek nyilvántartására alkalmas, hitelesített, kormányrendelet által előírt eljárási rendben kiadott, illetve érvényesített igazolvány.

parkolási igazolvány: a mozgásában korlátozott személyek részére a KRESZ-ben foglalt közlekedési kedvezményekre jogosít.

Az igazolványra jogosult, aki:

- a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet értelmében közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- fogyatékosági támogatásban részesül és látási, értelmi, mozgásszervi fogyatékos, illetve autista (súlyosan fogyatékos),
- vakok személyi járadékában részesül, vagy
- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak (K betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának (N betűjel) minősül.

és a minősítést szakvéleménnyel, szakhatósági állásfoglalással, szakorvosi igazolással igazolja.

218/2003. (XII. 11.) Kormányrendelet

pályakezdő álláskereső: a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha munkanélküli járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot.

pihenőnap: hetenként két pihenőnap illeti meg a munkavállalót.

2012. évi I. törvény

pótszabadság:

- a munkavállalónak a tizenhat évesnél fiatalabb egy gyermeke után kettő, két gyermeke után négy, kettőnél több gyermeke után összesen hét munkanap pótszabadság jár. A pótszabadság fogyatékos gyermekeként két munkanappal nő, ha a munkavállaló gyermeke fogyatékos,
- a fiatal munkavállalónak évenként öt munkanap pótszabadság jár, utoljára abban az évben, amelyben a tizennyolcadik életévét betölti,
- A föld alatt állandó jelleggel vagy az ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyen naponta legalább három órát dolgozó munkavállalónak évenként öt munkanap pótszabadság jár,
- A munkavállalónak, ha megváltozott munkaképességű, vagy fogyatékosági támogatásra jogosult, vagy vakok személyi járadékára jogosult évenként öt munkanap pótszabadság jár.

2012.évi I. törvény

próbaidő: a munkaszerződésben, a munkaviszony létesítésekor próbaidő is kiköthető. A próbaidő tartama legfeljebb három hónap. Kollektív szerződés, illetve a felek ennél rövidebb, de legfeljebb három hónapig terjedő próbaidőt is megállapíthatnak. A próbaidő meghosszabbítása tilos, ettől érvényesen eltérni nem lehet. A próbaidő alatt a munkaviszonyt bármelyik fél azonnali hatállyal megszüntetheti.

2012 évi I. törvény

pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye: a rendszeres vagy akut gyógyintézeti kezelésre nem szoruló 18. életévét betöltött pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek ellátására szakosodott intézmény. Az intézményében a gondozottak részére képzési, munkajellegű vagy terápiás foglalkoztatást szerveznek, és elő készítik a családi, továbbá lakóhelyi környezetükbe történő visszatérésüket.

1993. évi III. törvény

rehabilitáció: orvosi, szociális, képzési, foglalkoztatási és egyéb tevékenységek komplex rendszere, amelynek célja a megváltozott munkaképességű személy munkaerő-piaci integrációja, megfelelő munkahelyen történő foglalkoztatásra való felkészítése, továbbá a munkaképességének megfelelő munkahelyen történő elhelyezés biztosítása. *2011. CXCI. törvény*

rehabilitációs ellátás: az egyéb jogszabályi feltételek teljesülése mellett a rehabilitálható megváltozott munka-képességű személy rehabilitációs ellátásra jogosult.

A rehabilitációs ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy

- a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges rehabilitációs szolgáltatásra, valamint
- pénzbeli ellátásra jogosult. *2011. CXCI. törvény*

rehabilitációs kártya: rehabilitációs kártyára az a megváltozott munkaképességű személy jogosult,

aki rehabilitálható, ezen belül

- foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható (B1), vagy

- tartós foglalkozási rehabilitációt igényel (C1);

aki rehabilitációja nem javasolt, ezen belül

- egészségi állapota alapján foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt (B2),

- egészségi állapota alapján tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt (C2),

2004. évi CXXIII. törvény

rendes felmondás: a határozatlan idejű munkaviszonyt mind a munkavállaló, mind a munkáltató felmondással megszüntetheti, ettől érvényesen eltérni nem lehet. A munkáltató köteles felmondását megindokolni. Az indokolásból a felmondás okának világosan ki kell tűnnie. Vita esetén a felmondás indokának valóságát és okszerűségét a munkáltatónak kell bizonyítania. A felmondás indoka csak a

munkavállaló képességeivel, a munkavisztonnyal kapcsolatos magatartásával, illetve a munkáltató működésével összefüggő ok lehet.

A munkáltató a rendes felmondását nem köteles indokolni, ha a munkavállaló nyugdíjasnak minősül.

A munkáltató nem szüntetheti meg felmondással a munkavisztony az alábbiakban meghatározott időtartam alatt:

- a várandósság,
- a szülési szabadság,
- a gyermek gondozása céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság (128. §, 130. §),
- a tényleges önkéntes tartalékos katonai szolgálat-teljesítés, valamint
- a nő jogszabály szerinti, az emberi reprodukciós eljárással összefüggő kezelésének, de legfeljebb ennek megkezdésétől számított hat hónap tartama. *2012. évi I. törvény*

rendkívüli munkaidő munka: *(korábban túlmunka)*

- a munkaidő-beosztástól eltérő
- a munkaidőkereten felüli
- az elszámolási időszak alkalmazása esetén az ennek alapjául szolgáló heti munkaidőt meghaladó munkaidő, továbbá
- az ügylet tartama *2012. évi I. törvény*

rendkívüli munkára nem kötelezhető:

- az édesanya terhessége megállapításától gyermeke egy éves koráig,
- gyermekét egyedül nevelő férfi - gyermeke egy éves koráig
- a munkavállaló, ha foglalkoztatására jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között kerül sor. *2012. évi I. törvény*

rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, valamint – további feltételek megléte esetén – a szünidei gyermekétkeztetésnek
- a természetbeni támogatásnak (augusztus, november hónapban,

- a külön jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. tankönyvtámogatás, kollégiumi díj-kedvezmény) az igénybevételére.

A feltételek fennállása esetén a jegyző annak a gyermeknek állapítja meg a jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a szociális vetítési alap összegének a 180%-át (51.300 Ft), ha

= a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,

= a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

= a nagykorúvá vált gyermek megfelel a törvényi feltételeknek;

- a szociális vetítési alap összegének 165%-át (47.025 Ft) a fentiek alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

1997. évi XXXI. törvény

rokkantsági ellátás: a megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt és az egyéb jogszabályi feltételeknek megfelel.

Rokkantsági ellátást kell megállapítani annak a megváltozott munkaképességű személynek is,

- akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg.

2011. évi CXCI. törvény

rokkantsági járadék: Rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni.

83/1987.(XII.27.) MT rendelet

saját háztartásban nevelt, gondozott gyermek: a családi pótlékra való jogosultság szempontjából az a gyermek, aki a szülővel, nevelőszülővel, gyámmal életvitelszerűen együtt él, és annak

gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakra kerül ki.

1998. évi LXXXIV. törvény

saját jogú nyugellátás: öregségi nyugdíj. *1997. évi LXXXI. törvény*

speciális gyermekotthon vagy a gyermekotthon speciális csoportja: az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő 12.életévét – kivételesen indokolt esetben 10.életévét – betöltött gyermekek elhelyezését szolgáló intézmény. Az intézménynek kötelezően ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához igazodó speciális ellátást kell biztosítani.

1997. évi XXXI. törvény

súlyosan mozgáskorlátozott személy:

- az a fogyatékosági támogatásban részesülő személy, aki mozgásszervi fogyatékosnak minősül, vagy halmozottan fogyatékosnak minősül és halmozott fogyatékoságai közül legalább az egyik mozgásszervi fogyatékoság,
- az a személy, aki a 18. életévét nem töltötte be és a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott, az „L” betűjel szerinti mozgásszervi fogyatékoságban szenved, vagy a „P” betűjel szerinti többszörös és összetett betegségben szenved és a többszörös és összetett betegségei közül legalább az egyik mozgásszervi fogyatékoságot okoz,
- a közlekedőképességében súlyosan akadályozott személy, amennyiben ez az állapota várhatóan legalább három éven keresztül fennáll.

egyéb fogyatékosággal élő személy:

- fogyatékosági támogatásban részesülő látási fogyatékos, hallási fogyatékos, értelmi fogyatékos, autista, kromoszóma-rendellenességgel élő vagy vakok személyi

járadékában részesülő személy, vagy fogyatékosági támogatásban részesülő halmozottan fogyatékos, kivéve, ha egyik fogyatékosága mozgásszervi fogyatékoság,

- a 18. életévét nem töltötte be, és magasabb összegű családi pótlékra az Mr. 1. mellékletében meghatározottak szerint a „K” vagy az „M” betűjel alapján, vagy az „N” betűjel alapján jogosult, továbbá, aki az Mr. 1. mellékletében meghatározott, a „P” betűjel szerinti többszörös és összetett betegségben szenved, és a többszörös és összetett betegségei közül legalább az egyik az Mr. 1. mellékletében meghatározottak szerint a „K” vagy az „M” betűjel szerinti, vagy az „N” betűjel szerinti betegség, illetve fogyatékoság.

102/2011. (VI.29.) Kormányrendelet

súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei:

- személygépkocsi-szerzési támogatás (összege új személygépkocsi esetén 1 millió forint, használt személygépkocsi esetén a vételár 60%-a, de legfeljebb 600.000,- forint)
- személygépkocsi-átalakítási támogatás (összege az átalakítás költsége, de legfeljebb 90.000,- forint)

102/2011.(VI.29.) Kormányrendelet

szociális védelem alá eső kockázatok:

- betegség/egészséggondozás
 - megváltozott munkaképesség (régebben rokkantság)
 - öregség
 - hátrahagyottak (özvegyek, árvák)
 - család/gyermek
 - munkanélküliség
 - lakás/lakhatás
 - egyéb társadalmi kirekesztettség (hajléktalanok)
- (Szociális védelem integrált európai statisztikai rendszere)

szociálpolitika funkciója: az egyéni családi kockázatokat megossza az egész társadalommal, ezáltal a létbiztonságot növelje, a társadalmi egyenlőtlenségeket pedig csökkentse. Szociálpolitikai beavatkozásokra akkor van szükség, ha a személy bizonyosan kívül marad az anyagi javak forgalmi

körén,(pl: munkanélküliek, menekültek) vagy azon belül van, de életvezetése szempontjából elégtelen eszközökhöz jut. (pl: fogyatékosok, krónikus betegek, sok gyermekesek, közüzemi díj hátralékosok stb.)

szolgálati idő: az az időszak, mely alatt a biztosított nyugdíjjárulék fizetésére kötelezett volt, illetve megállapodás alapján nyugdíjjárulékot fizetett, vagy amit járulékfizetés nélkül szolgálati időként elismertek. *1997. évi LXXXI. törvény*

szülési szabadság: huszonnégy hét. Ezt úgy kell kiadni, hogy négy hét lehetőleg a szülés várható időpontja elé essen. *1992. évi XXII. törvény- 2012. évi LXXXVI. törvény*

szülői felügyelet: a gyermek mindkét szülőjét egyenlő mértékben megillető jog és kötelezettség. Elemei: a gyermek gondozása, nevelése, vagyonának kezelése, törvényes képviselése. A szülők különélése esetén a felügyeletet az a szülő gyakorolja, amelyiknél a gyermeket elhelyezték.

szülői nyugdíj: szülői nyugdíjra az a szülő jogosult, akinek a gyermeke az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő megszerzése után vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg, ha

- a szülő a gyermekének halálakor rokkant, vagy a hatvanötödik életévét betöltötte, és
- a szülőt a gyermeke a halálát megelőző egy éven át túlnyomó részben eltartotta.

A fenti feltételek fennállása esetén szülői nyugdíjra jogosult az a nevelőszülő is, aki a nevelt gyermeket tíz éven át eltartotta.

1997. évi LXXXI. törvény

szülői szabadság: A munkavállalót gyermeke hároméves koráig negyvennégy munkanap szülői szabadság illeti meg. A szülői szabadság igénybevételének feltétele, hogy a munkaviszony egy éve fennálljon.

2012. évi I. törvény

tankötelezettség: Magyarországon minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelelessé válik.

A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti.

2011. évi XCX. törvény 45.§

tankötelezettség teljesítése: a tankötelezettség általános iskolában, közép fokú iskolában, Köznevelési és Szakképzési Hídprogram keretében, valamint fejlesztő nevelés-oktatásban teljesíthető.

tanoda: a tanoda olyan, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, vagy hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és kivételesen fiatal felnőttek számára nyújtott, önkéntesen igénybe vehető társadalmi felzárkózást segítő, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó, preventív szolgáltatás, amely a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel idején kívül, valamint a tanítási szünetekben segíti elő a szociokulturális hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést, az életpálya-tervezést és a szabadidő hasznos eltöltését. *1997. évi XXXI. törvény*

tanúsítvány külföldön történő házasságkötéshez: az a Magyarországon élő magyar állampolgár, aki külföldön kíván házasságot kötni, az ehhez szükséges tanúsítvány kiadását a lakóhelye, ennek hiányában a tartózkodási helye szerint illetékes anyakönyvvezetőnél kérheti. Bejelentett, érvényes lakcím hiányában az érintett kérelmét az utolsó bejelentett lakcíme szerint illetékes anyakönyvvezetőnél is előterjesztheti.

tartós ápolást végzők időskori támogatása: Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a szülő, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás

nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában súlyosan fogyatékos, illetve tartósan beteg gyermekét ápolta, gondozta, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte.

A tartós ápolást végzők időskori támogatásának havi összege 50.000,- forint. *1993. évi III. törvény*

tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos (a magasabb összegű családi pótlékra való jogosultság szempontjából):

- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos az a 18 évesnél fiatalabb gyermek, aki az 5/2003. (II.19.) ESZCSM rendeletben meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul
- az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll.

1998. évi LXXXIV. törvény

táppénz: táppénzre jogosult az, aki a biztosítás fennállása alatt keresőképtelenné válik és a Tbj.-ben meghatározott mértékű pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett.

1997. évi LXXXIII. törvény

táppénz összege: a táppénz összege

- a táppénz alapjának 60%-a, ha a biztosított a folyamatos biztosítási időszak alatt rendelkezik legalább 730 biztosításban töltött nappal;
- a táppénz alapjának 50%-a, ha a biztosított a folyamatos biztosítás alatt 730 napnál kevesebb biztosítási idővel rendelkezik
- a táppénz alapjának 50%-a a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás tartama alatt, illetve abban az esetben is, ha 12

évesnél fiatalabb gyermekével fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban részesül
azzal, hogy táppénz egy napra járó összege nem haladhatja meg a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér kétszeresének harmincad részét. *1997. évi LXXXIII. törvény*

társas vállalkozás:

- a közkereseti társaság,
 - a betéti társaság,
 - a korlátolt felelősségű társaság,
 - a közös vállalat,
 - az egyesülés, ideértve az európai gazdasági egyesülést is,
 - az 1-5. pontban felsorolt társas vállalkozások az előtársaságként történő működés időszakában is,
 - a szabadalmi ügyvivői társaság, szabadalmi ügyvivői iroda,
 - a gépjárművezető-képző munkaközösség,
 - az oktatói munkaközösség,
 - az ügyvédi iroda, közjegyzői iroda,
 - a végrehajtói iroda
 - az egyéni cég
- 2019. évi CXXII. törvény*

társas vállalkozó:

- a betéti társaság bel- és kültagja, a közkereseti társaság tagja, a korlátolt felelősségű társaság, a közhasznú társaság, a közös vállalat, az egyesülés, valamint az európai gazdasági egyesülés tagja, ha a társaság (ideértve ezen társaságok előtársaságként történő működésének időtartamát is) tevékenységében ténylegesen és személyesen közreműködik, és ez nem munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében történik (tagsági jogviszony),
 - a szabadalmi ügyvivői társaság, a szabadalmi ügyvivői iroda tagja, ha a társaság tevékenységében személyesen közreműködik,
 - az ügyvédi iroda, a közjegyzői iroda, a végrehajtói iroda, a gépjárművezető-képző munkaközösség, az oktatói munkaközösség tagja.
- 2019. évi CXXII. törvény*

települési támogatás: A képviselő-testület a Szociális törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt.

A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

A rendkívüli települési támogatás mellett a települési támogatás keretében nyújtható támogatási formák különösen

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

1993. évi III. törvény

természetes személyazonosító adat: az érintett személy családi és utóneve, leánykori családi és utóneve, neme, születési helye és ideje, anyja leánykori családi és utóneve, állampolgársága, illetőleg bevándorolt vagy menekült jogállása, lakó- és tartózkodási helye.

területi gyermekvédelmi szakszolgálat: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében szakszolgáltatásként biztosítja a gondozási hely meghatározásával, az ideiglenes elhelyezési feladatot ellátók kijelölésével, a nevelőszülői hálózattal, az örökbefogadás szakmai előkészítésével, a gondozott gyermek gondozásával, egyes nevelésbe vett gyermek gyámságával, gondnokságával, a Gyvt. 80. §-ának (3) bekezdése szerinti hivatásos gyámsággal, a szaktanácsadással, a nyilvántartással, a megyei bizottság működtetésével kapcsolatos feladatokat.

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet

törvényes képviselő: a koránál fogva cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvőképes kiskorú érdekei biztosításához szükséges cselekvéseket, jognyilatkozatokat egyedül nem, vagy csak korlátozott mértékben teheti meg. A szülők – a törvény szerinti – joga és kötelessége, hogy kiskorú gyermeküket annak személyi és vagyoni ügyeiben egyaránt képviseljék.

2013. évi V. törvény

utógondozás: az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták - a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal

felőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felőtt családi környezetébe való visszaailleszkedését, önálló életének megkezdését. A gyermek utógondozását a gyermek lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálat, a fiatal felőtt utógondozását a gyermekotthon, a nevelőszülői hálózatot működtető vagy - az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermek esetén - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat látja el.

1997. évi XXXI. törvény

utógondozói ellátás: a gyámhivatal elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és a következő okok miatt szükséges, hogy továbbra is a gyermekvédelem rendszerében maradjon:

- létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja,
- vagy a nappali oktatás munkarendje szerint,
- vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat,
- vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja,
- vagy sorkatonai szolgálati idejét tölti és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja.

Az utógondozói ellátását a fiatal felőtt huszonnegyedik évének betöltéséig kérheti, illetve a felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felőtt esetén a tanulmányok befejezésével, de legkésőbb huszonötödik évének betöltésével.

1997. évi XXXI. törvény

vagyon: a Szociális törvény alkalmazásában vagyon: Az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

- külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege a szociális vetítési alap összegének a harmincszorosát, vagy
- együttes forgalmi értéke a szociális vetítési alap összegének a nyolcvanszorosát

meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű

jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;

A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dologon fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni. A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értékének meghatározására az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 72. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

1993. évi III. törvény

védőnői szolgálat: a települési önkormányzat által fenntartott szolgálat, melynek célja - az egészségügyi alapellátás részeként - a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségtromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-16 éves korú gyermek él.

végkielégítés: a munkavállalót végkielégítés illeti meg, ha munkaviszonya a munkáltató felmondása vagy jogutód nélküli megszűnése következtében szűnik meg.

Nem jár végkielégítés a munkavállalónak, ha legkésőbb a munkaviszony megszűnésének időpontjában nyugdíjasnak minősül.

végkielégítés mértéke:

- legalább három év esetén: egyhavi;
 - legalább öt év esetén: kéthavi;
 - legalább tíz év esetén: háromhavi;
 - legalább tizenöt év esetén: négyhavi;
 - legalább húsz év esetén: öthavi;
 - legalább huszonöt év esetén: hathavi
- távolléti díj összege.

2012. évi I. törvény

Törvények, rendeletek:

Törvények	
2013. évi V. törvény	a Polgári törvénykönyvről
2011.évi CX. törvény	a Nemzeti köznevelésről
2011. évi CLXXXIX	Magyarország helyi önkormányzatairól
1991. évi IV. törvény	a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
2012. évi I. törvény	a Munka Törvénykönyvéről (Mt. hatálybalépése és átmeneti szabályai
1993. évi III. törvény	a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
2021. évi CXL. törvény	a honvédelemről és a Magyar Honvédségről
1995. évi CXVII. törvény	a személyi jövedelemadóról
1997. évi XXXI. törvény	a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
2019. évi CXXII. törvény	a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről
1997. évi LXXXI. törvény	a társadalombiztosítási nyugellátásról
1997. évi LXXXIII. törvény	a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
1997. évi CLIV. törvény	az egészségügyről
1998. évi XXVI. törvény	a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
1998. évi LXXXIV. törvény	a családok támogatásáról
2005. évi CLXXIV. törvény	a fiatalok életkezdesi támogatásáról
2011. évi CXCI. törvény	a megváltozott munkaképességű személyek ellátásáról
2011.évi CCXI. törvény	a családok védelméről

Rendeletek	
26/2014.(IV.8) EMMI rendelet	a várandósgondozásról
102/2011. (VI. 29.) Kormányrendelet	a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről
149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet	a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
328/2011.(XII.29.) Kormányrendelet	a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
223/1998. (XII. 30.) Kormányrendelet	a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról

Függelék

Az egyes ellátások 2023. évi összegei

anyasági támogatás: összege azonos a szociális vetítési alap összegének (28.500,- Ft) 225%-ával, ikergyermek esetén 300%-ával.

ápolási díj

1 alapösszeg	45.665,- Ft
2. emelt összegű	68.500,- Ft
3. kiemelt összegű ápolási díj esetén	82.200,- Ft

gyermekek otthongondozási díja 232.000,- Ft

gyermekgondozást segítő ellátás: 28.500,- Ft

gyermeknevelési támogatás: 28.500,- Ft

minimálbér: 232.000,- Ft

garantált bérminimum 296.400,- Ft

családi pótlék

- egygyermekes család esetén	12.200,- Ft
- egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén	13.700,- Ft
- kétgyermekes család esetén gyermekenként	13.300,- Ft
- két gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként	14.800,- Ft
- három- vagy többgyermekes család esetén gyermekenként	16.000,- Ft
- három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként	17.000,- Ft
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén, valamint a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, a nevelőszülőnél elhelyezett, vagy a Gyvt. 72. § (1) bekezdése alapján ideiglenes hatállyal elhelyezett tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után, továbbá a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy esetén tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után	23.300,- Ft

- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után **25.900,- Ft**
- a saját jogon nevelési ellátásra jogosult tartósan beteg illetőleg súlyosan fogyatékos személy **20.300,- Ft**
- a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, a nevelőszülőnél elhelyezett, vagy a Gyvt. 72. § (1) bekezdése alapján ideiglenes hatállyal elhelyezett, a *g)* vagy a *h)* pont alá nem tartozó gyermek esetén, a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy esetén, ha a gyermek nem tartozik a *g)* vagy a *h)* pont alá, valamint a 8. § (3) bekezdése alá tartozó személy esetén **14.800,- Ft**

öregségi nyugdíj legkisebb összege: **28.500,- Ft**

rokkantsági járadék összege: **53.830,- Ft**

szociális vetítési alap összege: **28.500,-Ft**